

Posudek vedoucího diplomové práce

Autorka: Alice Epsteinová

Téma: Dědická nezpůsobilost

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Posuzovaná diplomová práce je zaměřena na téma v základu poměrně tradiční. Dědická způsobilost (resp. nezpůsobilost) je jedním ze základních předpokladů dědění. Její uchopení je tedy obvyklým předmětem zájmu odborné literatury i judikatury. To však neznamená, že by šlo o téma, které nenabízí celou řadu otázek, sporných momentů i kontroverzí, na které by nebylo možné upnout bližší pozornost v rámci diplomové práce, právě naopak. Problematika dědické způsobilosti doznala v souvislosti s přijetím stávajícího občanského zákoníku řady podstatných změn. Přibyly zcela nové důvody dědické nezpůsobilosti, které zatím nejsou výkladově zcela pevně zakotveny, nové je i provázání úpravy dědické nezpůsobilosti a vydědění. To vše činí ze zvolené problematiky téma značně aktuální, živé a zajímavé. Již samotnou volbu tématu je tak možné hodnotit jednoznačně pozitivně.

Pochválit je třeba i přístup autorky, který zvolila při zpracování své práce. Již od prvních stran se přidrží zvolného tématu. Struktura práce je přitom vhodně zvolena tak, aby výklad náležitým způsobem gradoval od obecných úvodních vstupních témat ke zcela konkrétním specifikům zvolené problematiky. Po obligatorním *Úvodu* se autorka pouští do obecného vymezení pojmu dědická nezpůsobilost. Výklad pojímá širěji. Vysvětluje nejen samotnou dědickou nezpůsobilost, ale porovnává ji i s dalšími instituty, které mohou vést ke ztrátě dědického práva (resp. dědictví). Následující dvě partie tvoří jádro samotné práce. První je věnována absolutní dědické nezpůsobilosti, ta druhá pak dědické nezpůsobilosti relativní. Zejména tento posléze uvedený výklad k relativní dědické nezpůsobilosti je z pohledu tématu stěžejní. Je si toho patrně vědoma i samotná autorka, když právě této problematice věnuje více než polovinu čistého rozsahu své práce. Poslední pasáž je zaměřena na důsledky dědické nezpůsobilosti. Práce je zakončena shrnujícím závěrem.

Uvedenému rozvržení není co vytýkat. Diplomantce umožňuje vypořádat se s tématem zdařilým způsobem, aniž by vynechala cokoli opravdu podstatného, co se zvolenou problematikou souvisí. Bylo již uvedeno, že téma je v základu tradiční. Stávající úprava není jistě zcela nová – je pouze důsledkem vývoje, dílčích změn a doplnění úprav předchozích. Zohlednění vývoje úpravy je tedy v případě daného tématu plně namístě. Autorka přitom citlivým způsobem zařazuje historický výklad přímo k pojednání o jednotlivých aspektech úpravy stávající, což snižuje nároky na pozornost čtenáře a posiluje lepší provázanost výkladu.

Výklad je opřen o osvědčené zdroje, z jejichž závěrů autorka v převážném rozsahu práce vychází. Tento přístup jí pochopitelně na jednu stranu chrání před věcnými pochybeními, současně však pochopitelně limituje originalitu zpracování. Jakkoliv je však práce především souhrnem obecně známých informací vztahujících se k dědické nezpůsobilosti, není jistě prosta ani samostatných úvah autorky a jejích mnohdy kritických připomínek (a to jak k právní úpravě tak k některým judikatorním a literárním výstupům), za což je třeba jí jistě pochválit. Místy je možné narazit na informace, které vzbuzují další otázky, po jejichž bližším rozvedení či zpřesnění čtenář zatouží ihned po přečtení příslušné pasáže textu (např. s. 18 – autorka označuje nepominutelného dědice za *tzv. zákonného odkazovníka* – takové tvrzení by však jistě bylo dobré blíže rozvinout - na místě je zejména určení, v jakém poměru je nepominutelný dědic k případným osobním odkazovníkům, resp. jaký je vztah povinného dílu a odkazu; s. 47 – bližší vysvětlení by zasloužila myšlenka, že zákonná formulace § 1482, dle kterého dědická nezpůsobilost nastává tehdy, je-li podán návrh na rozvodové řízení v důsledku domácího násilí *je pouhou nepřesností zákonodárce* – autorka patrně směřuje k závěru, že domácí násilí by mělo být důvodem podání samotného návrhu na rozvod /viz i s. 49 - *zda v dané věci existuje byť alespoň jeden důvod podání návrhu na zahájení řízení, jež má příčinu v domácím násilí/* – je však otázkou, zda by spíše nemělo být domácí násilí jednou ze zkoumaných příčin rozvratu manželství, platné podání samotného návrhu na rozvod je možné i ve zcela harmonickém manželství, tedy i zcela bezdůvodně).

Diplomantka se ve své práci vyjadřuje kultivovaným právním jazykem. Dopouští se minima prohřešků proti pravidlům pravopisu a stylistiky, byť některé nalézt lze (např. s. 27 -... *uplynula lhůta, jež vymezuje Občanský zákoník*). Formátování odevzdaného textu je konstantní. Členění je jednotné a přehledné.

V práci je použit reprezentativní výčet odborných zdrojů (viz již výše). Tyto zdroje jsou řádně citovány v rozsáhlém poznámkovém aparátu, a následně těž souhrnně řádně sumarizovány v přehledu použití literatury přiloženém v závěru práce. Citováno je v intencích platné citační normy.

Lze shrnout, že odevzdaný text splňuje očekávání, která jsou kladena na závěrečnou práci v magisterském studijním oboru. Autorce se podařilo se zvolenou problematikou vypořádat přehledně. Z pohledu vedoucího práce je možné s potěšením konstatovat, že po poněkud pomalejším rozjedu se do tématu náležitě ponořila. Práce jako celek osvědčuje výbornou orientaci uchazečky v problematice dědické způsobilosti i její patřičný zájem o celou problematiku. Tradičnost tématu jí sice svádí k poněkud popisnému stylu výkladu, odevzdaný text však jistě není prost ani vlastního přínosu. S ohledem na vše výše uvedené proto práci k obhajobě **doporučuji** a navrhuji hodnotit ji jako **výbornou**.

Otázky:

- 1) Jaký má vliv pozdější zjištění dědické nezpůsobilosti na již proběhlé řízení o pozůstalosti?
- 2) Kdo by měl dle Vás v případném pozůstalostním řízení zastupovat nascitura, který je v postavení dědice?

- 3) Měl by dle Vás soud v řízení o pozůstalosti zkoumat, zda by domácí násilí předvídané v § 1482 bylo dostatečným důvodem k rozvodu manželství?

V Plzni dne 8. června 2020

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.